Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky

Bratislava 5.10.2026
Číslo záznamu: 30893/2026-M_RHSR

Z Á Z N A M
z mimoriadneho plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky konaného dňa 5.10.2026

Miesto konania:	Historická budova Úradu vlády SR
Prítomní:	podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedol:	Erik Tomáš, predseda Hospodárskej a sociálnej rady SR

Návrh programu:

1. Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2027 až 2029
   Predkladá: Ministerstvo financií SR

Rokovanie otvoril a viedol predseda rady E. Tomáš, ktorý privítal na zasadnutí Hospodárskej a sociálnej rady SR zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatoval, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predseda rady E. Tomáš sa v úvode ospravedlnil za narýchlo zvolané rokovanie tripartity a zároveň poďakoval predsedníctvu tripartity za schválenie jej mimoriadneho zasadnutia s týmto bodom programu. Pripomenul, že ešte v piatok po zasadnutí koaličnej rady telefonicky kontaktoval všetkých členov tripartity a poďakoval im za to, že napokon akceptovali navrhnutý termín. Výnimkou bola RÚZ, ktorá svoj nesúhlas s takýmto postupom vyjadrila aj v médiách. Uviedol, že počas víkendu sa vyvíjalo veľké úsilie, aby bola na rokovaní prítomná aj RÚZ. Ako jednu z možností označil aj večerný termín rokovania, ktorý mal poskytnúť viac času na prípravu. Za riešenie akceptovateľné aj pre RÚZ označil utorkový ranný termín. Premiér však rozhodol, že rokovanie sa uskutoční v pôvodne stanovenom termíne a na tomto termíne trval. Dôvodom takéhoto postupu je politická situácia. Rozpočet má podporu koaličnej rady, no vzhľadom na aktuálne pomery je koaličná väčšina krehká. Z tohto dôvodu je ambíciou čo

najskôr prerokovať návrh rozpočtu vo vláde a následne aj v parlamente. Zároveň uviedol, že bez ohľadu na názory jednotlivých členov tripartity na návrh rozpočtu je dôležité, aby bol rozpočet prijatý, keďže rozpočtové provizórium považuje za horšiu alternatívu. Rýchlejší postup pri prerokovaní rozpočtu je podľa neho motivovaný snahou premiéra a celej koalície zvýšiť šancu na jeho prijatie. Na záver opätovne poďakoval predsedníctvu tripartity za súhlas s mimoriadnym rokovaním a ešte raz sa ospravedlnil za krátky čas na jeho zvolanie.

Predseda rady E. Tomáš vyzval prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a či majú návrhy na jeho doplnenie.

Program rokovania bol schválený bez pripomienok.

K bodu 1:

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2027 až 2029

Materiál uviedol minister financií SR L. Kamenický.

Minister financií SR L. Kamenický uviedol, že sa v prvom rade chce poďakovať všetkým, ktorí prišli na rokovanie tripartity napriek krátkemu termínu. Potvrdil, že na zachovanie politickej a ekonomickej stability na Slovensku je dôležité prijať rozpočet v čo najkratšom termíne. Zároveň vyjadril ľútosť nad tým, že sa rokovania nezúčastnila RÚZ. Ministerstvo financií SR na príprave rozpočtu pracovalo dlhodobo a konečná podoba rozpočtu bola výsledkom politickej dohody v koalícii. Tá vznikla v piatok. Bez dohody v koalícii nie je možné zostaviť konečnú podobu rozpočtu ani hlavnú knihu. Poukázal na to, že rokovania o rozpočte prebiehajú postupne. Najskôr sa diskutuje o prioritách a až po ich politickom odsúhlasení sa jednotlivé požiadavky zapracúvajú do materiálu, na ktorom Ministerstvo financií SR pracuje už niekoľko mesiacov. Konečný výsledok vzniká až po politickej dohode na koaličnej rade, ktorá bola dosiahnutá v piatok. Pôvodná dohoda už existovala, no následne sa veľmi rýchlo naštrbila v dôsledku politických nezhôd. Konkrétne dôvody nechcel bližšie špecifikovať. Vzhľadom na vzniknutú situáciu však považuje za dôležité, aby bol rozpočet prijatý rýchlo, a to s ohľadom na politickú aj ekonomickú stabilitu Slovenska. Za krátky časový priestor sa ospravedlnil, zároveň však poďakoval pracovníkom ministerstva financií, svojim kolegom, osobitne štátnemu tajomníkovi R. Majerskému a generálnemu riaditeľovi sekcie rozpočtovej politiky A. Cirákovi. Po piatkovej dohode pracovali aj počas víkendu a v sobotu ešte v expresnom termíne dolaďovali hlavnú knihu. Tá bola následne doručená zainteresovaným stranám hneď, ako to bolo možné. K samotnému obsahu rozpočtu uviedol, že očakáva kritiku, ktorú je pripravený akceptovať. Zároveň zdôraznil, že ktokoľvek by bol na jeho mieste, musel by podľa neho prijímať opatrenia na ozdravenie verejných financií. Rozdiel by spočíval predovšetkým v spôsobe, akým by sa konsolidácia realizovala. Minister zároveň uviedol, že na Slovensku v súčasnosti nie je výrazné sociálne napätie a za dôležité považuje zachovanie sociálneho zmieru. Pripustil, že podnikatelia môžu mať na jednotlivé opatrenia odlišný názor, no podľa jeho slov sa snažil nastaviť konsolidáciu tak, aby bola ekonomicky aj sociálne zvládnuteľná. Za výsledok troch rokov konsolidácie považuje aj skutočnosť, že vláda podľa neho v pripravovanom rozpočte neplánuje zvyšovať dane ani odvody. Upozornil však, že v parlamente môžu vzniknúť ďalšie návrhy na zmeny rozpočtu. Podpora rozpočtu podmienená

viacerými požiadavkami, ktoré by znamenali výdavky v objeme niekoľkých stoviek miliónov eur, by bola len veľmi ťažko splniteľná. Zároveň považuje za kontraproduktívne meniť nastavenie rozpočtu po dosiahnutí krehkej koaličnej dohody a následne opätovne riešiť jej platnosť. Zdôraznil, že nezvyšovanie daní a odvodov bolo jeho želaním napriek napätej situácii vo verejných financiách. Na druhej strane priznal, že výsledná podoba rozpočtu bola kompromisom. Poďakoval preto premiérovi aj všetkým koaličným partnerom, ktorí podľa neho k dohode prispeli. Kompromis sa však nerodil ľahko. Rozpočet označil za rozpočet udržania sociálneho štandardu obyvateľov, nezvyšovania daní a odvodov a zároveň za rozpočet kompromisu. Poukázal tiež na to, že ide o rozpočet v predvolebnom období. Za dôležité považuje aj to, že rozpočet rešpektuje fiškálne pravidlá Európskej komisie. V tejto súvislosti pripomenul príklad Talianska, kde nerešpektovanie nastavených pravidiel podľa neho negatívne ovplyvnilo finančné trhy. Uviedol, že v prípade Slovenska vníma podporu finančných trhov napriek plánovanému deficitu. Pripomenul potvrdenie ratingov a očakávanie ďalších ratingových hodnotení agentúr Moody's, Fitch a Standard & Poor's. Pri agentúre Standard & Poor's podľa neho Slovensko disponuje o jeden stupeň vyšším ratingom a bude preto zaujímavé sledovať ďalší vývoj. Zároveň zdôraznil, že vláda sa správa voči finančným trhom finančne zodpovedne. V ďalšej časti poukázal na vonkajšie ekonomické okolnosti, ktoré podľa neho ovplyvňujú hospodárenie Slovenska. Ako príklad uviedol zavedenie ciel zo strany USA, pričom Slovensko je podľa neho vzhľadom na vysoký podiel automobilového priemyslu a exportu áut jednou z citlivejšie zasiahnutých krajín. Spomenul tiež obchodné vojny, energetickú krízu a vojnu na Ukrajine, ktorá podľa jeho slov predstavuje vysoké náklady aj pre Európsku úniu. Upozornil zároveň na ekonomické problémy Nemecka a Francúzska. V prípade Francúzska poukázal na politickú nestabilitu a časté zmeny vlád a uviedol, že pri zostavovaní rozpočtu bude mať podľa jeho názoru Francúzsko výrazne väčšie problémy než Slovensko. Pripomenul aj stav verejných financií, ktorý vláda zdedila. Deficit predstavoval 8,5 miliardy eur. Za problém považuje najmä štrukturálne výdavky, ktoré sa podľa neho veľmi ťažko znižujú. Upozornil, že ak sa raz vytvoria nové výdavkové záväzky, ich následné rušenie je politicky aj sociálne veľmi náročné. Je preto potrebné udržiavať verejné financie v určitej rovnováhe. Tvrdí, že ak by sa v minulosti nekonsolidovalo, deficit by bol podľa jeho odhadu vyšší ako 7 % HDP. Ak by sa navyše v plnej miere zohľadnili všetky požiadavky koaličných partnerov, deficit by presiahol 8 %. Za hlavné číslo pripravovaného rozpočtu označil deficit na úrovni 4, 94 %. V tomto roku sa pôvodne očakával deficit na úrovni 4,1 %, pričom by mal napokon dosiahnuť približne 4,37 %. Ide najmä o technické posuny a nie o zásadnú odchýlku od plánovaného vývoja. Zároveň zdôraznil význam zachovania sociálneho zmieru. Ako uviedol, ekonomika po troch rokoch konsolidácie začína postupne zlepšovať a niektoré ekonomické ukazovatele sa obracajú pozitívnym smerom. Pozitívne vplýva aj lepší výber daní. Hospodársky rast Slovenska v tomto roku očakáva na úrovni 0,8 %, čo je mierne pod priemerom eurozóny a Európskej únie. Na rok 2027 však očakáva rast na úrovni 1,8 %. Uviedol, že Európska komisia Slovensku prognózu mierne zlepšila, zatiaľ čo v prípade eurozóny a Európskej únie ju znížila približne na úroveň 1 %. Za jeden z faktorov očakávaného rastu označil aj rozvoj a investície na východnom Slovensku. Ďalej uviedol, že HDP Slovenska sa v súčasnosti pohybuje približne na úrovni 150 miliárd eur, zatiaľ čo v roku 2024 to bolo približne 130 miliárd eur. Rast exportu by podľa neho mal byť jedným z motorov hospodárskeho rastu v budúcom roku. Pozitívny vývoj zaznamenávajú aj reálne mzdy.

Po poklese v rokoch 2022 a 2023 sa podľa neho opäť udržiava ich rast. V roku 2024 dosiahol 3,7 %, v roku 2025 to bolo 2,2 % a v roku 2026 sa očakáva rast na úrovni 0,8 %. Na budúci rok by mali reálne mzdy vzrásť o 1,4 %. Zároveň informoval o prebiehajúcom sociálnom dialógu týkajúcom sa valorizácie platov. Na tento účel je vyčlenených približne 330 miliónov eur. O konkrétnych parametroch však ešte pred dosiahnutím dohody nehovoril. Pokiaľ ide o infláciu, v roku 2026 sa očakáva jej úroveň približne 3,7 %. Upozornil, že v tejto hodnote je zahrnutá aj energopomoc. Bez jej vplyvu by bola inflácia približne o jeden percentuálny bod nižšia, teda na úrovni okolo 2,7 %. Na rok 2027 je opäť vyčlenená finančná pomoc na energie. Inflácia by mala dosiahnuť približne 2,9 %, pričom bez vplyvu energopomoci by sa podľa jeho odhadu mohla pohybovať okolo 2 %. Za pozitívnu správu označil aj vývoj cien potravín, ktoré v tomto roku klesajú. Na konci roka však očakáva určité inflačné tlaky v súvislosti s cenami palív. V oblasti sociálneho štandardu vláda zachovala 13. dôchodky, energopomoc a sociálne dávky. Zároveň poukázal na nízke daňové zaťaženie živnostníkov a malých firiem a na 5-percentnú sadzbu DPH na potraviny a niektoré ďalšie produkty. V súvislosti s verejným dlhom zdôraznil potrebu rozlišovať medzi samotnou výškou dlhu a deficitom, ktorý dlh vytvára. Ak by bol deficit pod úrovňou 3 % HDP, dlh by sa v pomere k HDP stabilizoval. Keďže Slovensko zdedilo deficit vo výške 8,5 miliardy eur, tento deficit vytvoril nový dlh, ku ktorému sa následne pripočítavajú ďalšie deficity z nasledujúcich rokov. Preto upozornil, že aj napriek postupnému znižovaniu deficitu sa jednotlivé predchádzajúce deficity premietajú do celkového verejného dlhu. Za problém označil aj štrukturálne výdavky prijaté v roku 2023, ktoré podľa neho výrazne ovplyvnili verejné financie. Pri transakčnej dani pripustil potrebu prorastových opatrení a uviedol, že aj on by preferoval znižovanie daní. Súčasný stav verejných financií to však neumožňuje. Upozornil, že znižovanie daní znamená výpadok príjmov verejných financií. Ako príklad uviedol návrh tzv. estónskej dane, pri ktorom podľa neho hrozí výpadok príjmov až približne 5 miliárd eur. Pritom nie je jasné, z akých zdrojov by sa tento výpadok nahradil. Zároveň uviedol, že zásadné zmeny v daňovom systéme by sa mali realizovať najmä na začiatku volebného obdobia. V súčasnej predvolebnej fáze považuje rozsiahle zmeny za problematické. Transakčná daň bola podľa jeho slov súčasťou koaličného kompromisu. Na základe požiadavky Slovenskej národnej strany sa koalícia napokon dohodla na jej zrušení ku koncu budúceho roka. Pripustil, že mohla byť zrušená aj skôr, no vzhľadom na potrebu rešpektovať koaličný kompromis a udržať deficit na plánovanej úrovni ju vláda podľa neho ešte počas budúceho roka potrebuje. Po jej zrušení bude musieť ďalšia vláda nájsť spôsob, ako pokračovať v konsolidácii verejných financií. V súvislosti so zákonom o rozpočtovej zodpovednosti pripomenul, že na Ústavnom súde SR je stále otvorené konanie týkajúce sa výnimky obsiahnutej v tomto zákone. Odmieta požiadavku na predloženie vyrovnaného rozpočtu a označil ju za nereálnu. Uviedol, že vláda v minulosti zákon o rozpočtovej zodpovednosti plnila, no následne došlo k výraznému nárastu dlhu a prekročeniu úrovní sankčných mechanizmov. O ďalšom postupe v tejto otázke sa bude rozhodovať aj v závislosti od stanoviska Ústavného súdu SR. Na záver zdôraznil, že rýchle prijatie rozpočtu je vzhľadom na súčasnú politickú situáciu mimoriadne dôležité. Pripomenul, že vláda disponuje v parlamente 76 poslancami, a preto je podľa neho nevyhnutné zabezpečiť politickú a ekonomickú stabilitu. Rýchle prijatie rozpočtu preto považuje za jeden z kľúčových predpokladov zachovania tejto stability.

Predseda rady E. Tomáš vyzval jednotlivých sociálnych partnerov, aby predniesli svoje stanoviská.

Stanovisko za AZZZ SR predniesol R. Machunka, ktorý uviedol, že sa stáva pravidlom, že najdôležitejšie veci týkajúce sa hospodárstva na Slovensku, ako sú rozpočet či konsolidačný balíček, sú predkladané práve týmto spôsobom. Ich spoločným menovateľom je neschopnosť, respektíve veľmi ťažká schopnosť dosiahnuť politickú dohodu v rámci koalície. Takýto stav však nemožno prenášať na sociálnych partnerov ani na spoločnosť ako celok. Zdôraznil, že je potrebné dodržiavať vnútorné pravidlá a už pri rokovaniach na koaličnej rade zohľadňovať procesy, postupy a termíny, ktoré má Hospodárska a sociálna rada SR. Ak sa tak nedeje, nemožno to vnímať inak ako prejav neúcty k sociálnemu dialógu a sociálnym partnerom. Uviedol, že zástupcovia AZZZ SR prišli vyjadriť jasný nesúhlas s takýmto postojom a postupom. V porovnaní s predchádzajúcimi prípadmi považuje aktuálnu situáciu za úplne extrémnu. Návrh rozpočtu bol doručený v nedeľu, čo neposkytovalo dostatočný priestor na to, aby sa v rámci jednotlivých zväzov podarilo dosiahnuť dohodu o otázkach, ktoré sú pre nich kľúčové. Ako príklad uviedol zdravotníctvo, kde sa takúto dohodu nepodarilo dosiahnuť. Ak sa následne podarí dospieť k spoločnému stanovisku, AZZZ SR to predloží písomne. K samotnému procesu prípravy rozpočtu uviedol, že v návrhu absentujú prorastové opatrenia, ktoré boli sľubované v júni. Podľa neho ide o „čistú nulu“, pričom tento stav, ktorý kritizoval už na tlačovej konferencii, naďalej pokračuje. Vláda podľa neho nebola schopná pripraviť základné prorastové opatrenia nevyhnutné na podporu rastu ekonomiky. Za problematickú označil aj otázku transakčnej dane. Poukázal na to, že ak člen vlády verejne deklaruje jej zrušenie, má to významný vplyv na rozhodovanie a plánovanie podnikateľského sektora. Ak následne o dva týždne deklaruje opak, vytvára to podobnú situáciu, aká existovala počas vlády Igora Matoviča, so všetkými negatívnymi dôsledkami na hospodárenie a fungovanie spoločnosti. Takýto postup bol v minulosti kritizovaný aj súčasnými predstaviteľmi vlády, no dnes sa v ňom pokračuje. Zdôraznil, že výstupy a stanoviská členov vlády nemožno svojvoľne meniť, pretože ich vyjadrenia majú významnú váhu aj z hľadiska plánovania vo firmách a ďalšieho rozhodovania podnikateľského sektora. Podľa neho sa tým zároveň ďalej oslabuje už aj tak nízka dôvera podnikateľského sektora voči politikom na Slovensku. K samotnému návrhu rozpočtu uviedol, že deklarovanú prioritu v podobe sociálneho zmieru a zachovania sociálnych štandardov nemožno podľa jeho názoru vnímať izolovane od rastúceho zadlženia. Udržanie súčasných sociálnych štandardov za cenu približne 7 miliárd eur nového dlhu znamená zachovanie súčasného status quo za cenu zadlženia budúcnosti a následného zhoršenia sociálneho štandardu v ďalších rokoch. Upozornil tiež na rastúce úrokové náklady, ktoré majú byť v budúcom roku približne o 450 miliónov eur vyššie a dosiahnuť približne 2,4 až 2,5 miliardy eur. V súvislosti s konsolidačnými opatreniami pripomenul, že už v minulom rozpočtovom období bola ambícia znižovať výdavky štátu a počet zamestnancov verejnej správy. Výsledkom je však opak, počet zamestnancov sa neznížil a má ďalej rásť. Ako príklad uviedol administratívu súvisiacu s Plánom obnovy a odolnosti. V minulosti sa podľa neho počet zamestnancov zvyšoval s odôvodnením, že je potrebné zabezpečiť administratívu súvisiacu s plánom obnovy. Keďže sa jeho realizácia skončila, nie je jasné, prečo nedošlo k zodpovedajúcemu zníženiu počtu pracovníkov. Za problematické označil aj výdavky na mzdy vo verejnej správe. Poukázal na informácie, ktoré podľa neho zazneli na jednej z konferencií

od predsedu Najvyššieho kontrolného úradu, podľa ktorých dosahujú priemerné mzdy na Ministerstve cestovného ruchu a športu SR približne 3 500 eur. Zdôraznil, že nejde o kritiku zvyšovania miezd napríklad kuchárok či opatrovateliek, ale o celkový objem výdavkov štátu a rast mzdových nákladov vo verejnej správe. Zároveň pripomenul schválenú víziu, ktorú AZZZ SR podporovala. Podľa nej je na naplnenie aj pozitívnych ekonomických scenárov nevyhnutné prijímať opatrenia na znižovanie dlhu a zároveň opatrenia podporujúce hospodársky rast. Aktuálny návrh rozpočtu tieto princípy nepreberá a nie je s touto stratégiou v súlade. Rovnako poukázal na to, že stratégia jasne kritizuje neudržateľný rast výdavkov štátu a neadresnosť sociálnych dávok a transferov. Tento trend pokračuje, a to napríklad prostredníctvom plošnej energopomoci, či 13. dôchodku. Uviedol, že AZZZ SR rozumie politickému kontextu a blížiacim sa voľbám, no pri svojom hodnotení sa riadi pragmatickým pohľadom a musí preto tento postup kritizovať rovnako ako v minulosti. Za významné riziko označil aj otázku vyrovnanosti rozpočtu a jeho súladu s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti. Podľa jeho názoru existuje riziko, že ak rozpočet nebude vyrovnaný, môže byť v rozpore s touto vyššou právnou normou. Upozornil tiež na možnosť, že v decembri alebo začiatkom januára by Ústavný súd SR mohol rozhodovať o predbežných opatreniach, na ktoré sa podľa neho pripravujú opoziční poslanci. Zároveň poukázal na neistotu týkajúcu sa koaličnej väčšiny pri schvaľovaní rozpočtu. Ak je podľa neho problém zabezpečiť koaličnú väčšinu už teraz, v decembri môže byť situácia ešte komplikovanejšia, čo by následne sťažilo aj samotné schválenie rozpočtu. Záverom uviedol, že riziko rozpočtového provizória, ktoré bolo pomenované, podľa AZZZ SR naďalej pretrváva. Keďže návrh rozpočtu je v rozpore s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti, AZZZ SR v tejto chvíli nemôže zaujať iné stanovisko ako nesúhlasné.

E. Macho za AZZZ SR uviedol, že by rád ocenil aj pozitívnu stránku úvodnej diskusie. Za dôležité považuje najmä priznanie zo strany predsedu Hospodárskej a sociálnej rady SR a ministra financií, že v tomto prípade ide do veľkej miery o politický rozpočet a výsledok politickej dohody. Za pozitívne označil aj ospravedlnenie a priznanie, že nie je možné, aby sociálni partneri dostali návrh rozpočtu v nedeľu ráno o 9.00 hod. a následne sa k nemu v priebehu 24 hodín odborne vyjadrili. Podľa neho je dôležité, že tento fakt bol otvorene pomenovaný aj na oficiálnej úrovni a túto otvorenosť ocenil. V prípade pôdohospodárstva ocenil, že štátny rozpočet je reálne vyšší približne o 100 miliónov eur, ktoré sú určené na opatrenia súvisiace so suchom. Zdôraznil však, že z pohľadu ďalšieho vývoja pôdohospodárstva budú kľúčové najmä aktuálne ekonomické podmienky a vývoj hospodárstva. To podľa neho platí nielen pre pôdohospodárov a potravinárov, ale aj pre celý priemysel, ktorý AZZZ SR zastupuje. Podnikateľský sektor nie je závislý iba od objemu prostriedkov, ktoré z rozpočtu získava, ale aj od celkového vývoja ekonomiky a národného hospodárstva. Záverom uviedol, že by bol rád, ak by naďalej pokračovala diskusia, minimálne pokiaľ ide o otázku transakčnej dane.

Stanovisko za APZD predniesol A. Matušek, ktorý uviedol, že veľká časť ich pripomienok už zaznela v predchádzajúcom vystúpení R. Machunku z AZZZ SR, s ktorého vyjadreniami sa v podstatnej miere stotožňujú. Za zásadný problém považuje skutočnosť, že ide už o štvrtý rozpočet prijímaný podobným spôsobom, pričom sociálni partneri nemali vopred k dispozícii

potrebné podklady a neprebehol ani dostatočný dialóg. Všetci tým prichádzajú o spoločnú príležitosť niektoré veci zlepšiť, keďže mnohé otázky si vyžadujú širšiu diskusiu. V nadväznosti na doterajšiu diskusiu uviedol, že dôvodom zrýchleného postupu má byť zabezpečenie ekonomickej a politickej stability. Pohľad APZD na túto otázku je však úplne opačný. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR a na snahu vlády za každú cenu predložiť rozpočet, ktorý však nemusí byť napokon prijatý. Ak by bol takýto rozpočet prijatý a Ústavný súd SR by následne niektoré jeho časti zvrátil, nebola by tým zabezpečená ani politická, ani ekonomická stabilita. Toto riziko považuje za potrebné otvorene pomenovať. Zároveň uviedol, že príprava vyrovnaného rozpočtu by minimálne ukázala, na čo má štát finančné možnosti a na čo už nie, a mohla by tak predstavovať východisko pre ďalšiu diskusiu. To však neznamená, že takýto rozpočet musí byť automaticky prijatý. Ďalej uviedol, že podľa doterajších informácií sa vláda najskôr potrebuje v rámci koalície dohodnúť na prioritách. APZD však mrzí, že medzi tieto priority sa nedostala otázka, o ktorej sa diskutuje už viac ako rok, a to potreba naštartovať ekonomiku a podporiť hospodársky rast. Pripomenul, že prvý návrh na prijatie prorastových opatrení bol súčasťou vízie Slovenska 2040, ktorú vláda prijala a tieto opatrenia mali byť predložené v marci tohto roka. Napriek tomu sa v aktuálne predkladanom rozpočte nenachádza ani jedno prorastové opatrenie. Pozitívne vníma deklaráciu, že nedôjde k ďalšiemu zvyšovaniu daní a odvodov. Zároveň však uviedol, že ide v podstate o akceptovanie reality, keďže priestor na ďalšie zvyšovanie daňového a odvodového zaťaženia je už minimálny. Poukázal pritom aj na stanoviská OECD, ktorá dlhodobo upozorňuje na vysokú cenu práce a vysoké daňovo-odvodové zaťaženie práce na Slovensku. Uviedol, že APZD chápe, že aktuálny rozpočet je do určitej miery predvolebný, a ocenil, že rešpektuje finančné pravidlá Európskej únie. V súvislosti s konsolidáciou poukázal na to, že v rámci doterajších troch konsolidačných balíkov bolo podľa jeho slov získaných približne 7,4 miliardy eur, pričom zároveň sa za toto obdobie štát zadlžil o ďalších približne 25,7 miliardy eur. Ide o dlh, ktorý bude potrebné začať splácať, respektíve minimálne zastaviť jeho ďalšie zvyšovanie. Za nepochopiteľné preto považuje, že napriek tejto situácii sa v návrhu rozpočtu opätovne zvyšujú výdavky, a to približne o 1,2 miliardy eur. V tejto súvislosti sa vyjadril aj k transakčnej dani. Poukázal na zmenu stanoviska, keď bolo pôvodne deklarované jej zrušenie, následne sa však od tohto zámeru upustilo s odôvodnením, že finančné prostriedky z tejto dane sú potrebné na financovanie iných opatrení a rozpočet si jej zrušenie nemôže dovoliť. Podľa neho by sa rovnaký princíp mal uplatňovať aj pri zvyšovaní verejných výdavkov. Ak nie je jasné, z akých zdrojov sa majú zvýšené výdavky financovať, je namieste otázka, či je možné ich vôbec zaviesť. Tento prístup možno analogicky uplatniť aj pri transakčnej dani, ak ju nie je možné zrušiť bez toho, aby bol zabezpečený výpadok príjmov, rovnakým spôsobom by sa malo pristupovať aj k navyšovaniu výdavkov. Za osobitne problematické označil valorizáciu platov v štátnej správe a dokonca aj ďalší nárast počtu zamestnancov vo verejnej správe. K tejto otázke len veľmi ťažko hľadá argumenty. Záverom uviedol, že APZD nemôže s takto predloženým rozpočtom súhlasiť.

Stanovisko za ZMOS predniesol J. Božik, ktorý uviedol, že považuje za potrebné poukázať na niekoľko dôležitých otázok, ktoré sa bezprostredne dotýkajú verejnosti, miest a obcí. ZMOS svoje stanovisko prezentovalo už v predchádzajúci deň aj pred médiami. Zároveň zdôraznil, že forma diskusie nezodpovedá významu a obsahu prerokúvaného materiálu. Poukázal na to, že bez ohľadu na to, či ide o Bratislavu alebo obec so 100 obyvateľmi, pri schvaľovaní rozpočtu

platí rovnaký princíp, návrh rozpočtu musí byť zverejnený najmenej 15 dní pred rokovaním, na ktorom sa má schváliť alebo neschváliť. Mestá a obce hospodária s výrazne menšími finančnými prostriedkami, podliehajú pritom rozsiahlej kontrole a dlhodobo patria medzi najstabilnejšie prvky verejnej správy na Slovensku, minimálne od vzniku samostatnej Slovenskej republiky. V tejto súvislosti uviedol, že s ministrom financií telefonoval v piatok o 17.00 hodine a v dôsledku tejto komunikácie musel meniť svoj pracovný program, aby sa mohol zúčastniť rokovania. Zároveň koordinoval postup s prezidentom AZZZ SR, lebo ak by zamestnávatelia na rokovanie neprišli, tak by ani účasť samosprávnych predstaviteľov nemala zmysel. Odmietol preto, aby bola jeho účasť alebo účasť jeho kolegýň vnímaná ako formálna „stafáž“. Naopak, považuje za dôležité, že má možnosť verejne vyjadriť stanovisko ZMOS a pomenovať, kam sa situácia v posledných rokoch posunula. V nadväznosti na diskusiu o raste platov vo verejnej správe uviedol, že ZMOS nebude podporovať ani zvýšenie tarifných platov o 4,2 %, ani zvýšenie o 8,4 % od 1. júla. O tomto postoji rozhodla rada ZMOS. Dôvodom je predovšetkým vývoj podielových daní miest a obcí. Podľa rozpočtových materiálov má byť nárast podielových daní nižší ako 150 miliónov eur, pričom samotné zvýšenie tarifných platov o 4,2 % by znamenalo okamžité zvýšenie výdavkov o viac ako 101 miliónov eur. Zároveň upozornil, že samotný štát predpokladá zvýšenie nákladov miest a obcí na tovary a služby približne o 178 miliónov eur, čo je viac ako avizovaný rast podielových daní na úrovni približne 147 miliónov eur. Preto nevzniká priestor na to, aby samosprávy mohli garantovať rast platov o 4,2 %, respektíve 8,4 %. Za problematický označil aj návrh zvýšiť platy o 8,7 % od polovice roka namiesto zvýšenia o 4,2 % počas celého roka. Upozornil, že z pohľadu aktuálneho roka ide približne o rovnaký finančný efekt, avšak v nasledujúcom roku by už náklady predstavovali približne 202 miliónov eur namiesto 101 miliónov eur. Zdôraznil, že ide o jednoduchú matematiku, ktorá musí byť zohľadnená bez ohľadu na veľkosť či lokalitu samosprávy. Ďalej uviedol, že rada ZMOS mu jednomyseľne vyjadrila podporu v otázke 3,1% odobratia podielu na dani z príjmov fyzických osôb (DPFO). Pre budúci rok to predstavuje približne 150 miliónov eur. Pokiaľ sa tieto prostriedky nevrátia do štandardného systému prerozdelenia a nebude obnovená dohodnutá výška podielovej dane z DPFO na úrovni 56,1 %, nemá podľa svojho vyjadrenia mandát súhlasiť so zvyšovaním platov vo verejnej správe. Zároveň zdôraznil, že to neznamená, že samosprávy nebudú platy zvyšovať. Naopak, ich k tomu núti predovšetkým vývoj minimálnej mzdy. Mestá a obce patria medzi významných zamestnávateľov ľudí s príjmami na úrovni minimálnej mzdy alebo mierne nad ňou. V rokoch 2024 až 2027 má minimálna mzda vzrásť približne o 30 %, čo predstavuje ďalšie zvýšenie nákladov samospráv. K tomu samosprávy pridávajú aj osobné príplatky približne na úrovni 100 eur. Za problematické označil situácie, keď sa napríklad pozícia upratovačky alebo pomocnej sily v kuchyni dostáva platovo na rovnakú úroveň ako pozícia vysokoškolsky vzdelaného pracovníka v knižnici alebo múzeu. Podľa neho to signalizuje systémový problém v odmeňovaní verejného sektora. Ďalej porovnal aj situáciu slovenských a českých samospráv. Uviedol, že o tejto otázke diskutoval aj s prezidentom Českej republiky a ministrom životného prostredia ČR a oboznámil sa s vývojom štátneho rozpočtu českých miest a obcí. České mestá a obce mali pôvodne disponovať približne 15,5 miliardy eur, pričom aktuálne sa očakáva suma presahujúca 16 miliárd eur. Slovenské mestá a obce majú disponovať približne 2,48 miliardy eur. V tejto súvislosti zdôraznil, že samosprávy je potrebné vnímať v širšom ekonomickom kontexte. Uviedol, že transakčná daň výrazne brzdí podnikateľskú aktivitu a zároveň negatívne

vplýva aj na samosprávy. Mnohé mestá a obce prostredníctvom svojich obchodných spoločností podnikajú napríklad v oblasti tepelného hospodárstva či odpadového hospodárstva, a preto transakčnú daň priamo znášajú. Pozitívne preto vníma návrhy na úpravu alebo zmenu transakčnej dane, ktoré zazneli zo strany predstaviteľov vlády, pričom predpokladá, že o tejto otázke bude ešte prebiehať diskusia. K samotnej forme rokovania uviedol, že ZMOS ju považuje za neprimeranú a nesúhlasí s ňou. Zároveň nesúhlasí ani s obsahom predloženého návrhu a nebude podporovať ani avizované zvyšovanie platov. Dôvodom je skutočnosť, že už samotný návrh štátneho rozpočtu signalizuje pokles príjmov samospráv. Situácia je preto pre mestá a obce veľmi náročná, pričom dôsledky súčasných rozhodnutí budú prenášané na nových primátorov, starostov a mestské a obecné zastupiteľstvá. Za mimoriadne závažnú otázku označil zákon o dlhovej brzde. Uviedol, že kroky opozície smerujúce k Ústavnému súdu SR neohrozujú iba vládu, ale predovšetkým samosprávy. Zatiaľ čo vláda má povinnosť predložiť rozpočet a parlament nemá povinnosť ho schváliť, samosprávy majú povinnosť schváliť vyrovnané rozpočty. Zdôraznil pritom, že samosprávy svoje rozpočty štandardne pripravujú ako vyrovnané. Podľa neho vznikne zásadný problém, ak samosprávy nebudú môcť pri zostavovaní rozpočtov využívať rezervné fondy ako finančnú operáciu, teda vlastné prostriedky, ktoré si v minulosti ušetrili. Ak by bolo použitie rezervných fondov na bežné výdavky obmedzené alebo zakázané, nové vedenia miest a obcí by sa dostali do mimoriadne zložitej situácie. Upozornil, že takáto situácia by mohla viesť k rozpočtovému provizóriu. Rozpočtové provizórium však nemožno považovať za prejav ekonomickej ani politickej stability. Vyzval preto predstaviteľov vládnej koalície zastupujúcich jednotlivé rezorty, aby sa pokúsili rokovať aj s predstaviteľmi opozície a dosiahli aspoň zmenu ústavného zákona tak, aby samosprávy mohli využívať rezervné fondy na bežné výdavky. Podľa neho by tým bolo možné zabrániť obmedzovaniu dotačných schém, verejného osvetlenia, obecnej polície a ďalších základných služieb. Zdôraznil, že si uvedomuje náročnú situáciu vo vládnej koalícii aj v hospodárstve. Podľa jeho slov však podnikatelia v regiónoch túto situáciu vnímajú a samosprávy s nimi o nej pravidelne komunikujú. Zmena ústavného zákona by nepredstavovala finančný náklad ani pre vládu, ani pre opozíciu, ale bola by prejavom dobrej vôle a racionálneho prístupu. Zároveň poukázal na výšku verejného dlhu, ktorý podľa jeho údajov dosahuje približne 84 miliárd eur. Podiel samospráv na tomto dlhu predstavuje približne 1,36 %. Aj keby sa samosprávy zadlžili na úroveň 60 %, ktorú im zákon umožňuje, ich zadlženie by nedosiahlo ani 6 % hrubého domáceho produktu. Z toho vyvodil, že samosprávy nemôžu dostať štát do zásadných dlhových problémov. Na záver požiadal, aby jeho vystúpenie a výzva boli zaznamenané aj v zápisnici z rokovania Hospodárskej a sociálnej rady SR. ZMOS nemá priestor pravidelne vystupovať v parlamente, preto považuje tripartitu za dôležité miesto na pomenovanie týchto problémov. Vyzval vládu a opozíciu, aby sa pokúsili nájsť dohodu naprieč politickým spektrom a umožnili samosprávam ďalej fungovať bez ďalšieho zvyšovania finančného tlaku. Upozornil, že samosprávy nemajú dostatok finančných prostriedkov a situácia je mimoriadne náročná najmä pre menšie obce. Kým niektoré samosprávy disponujú významnými príjmami napríklad z dôvodu prítomnosti jadrovej elektrárne, automobilového priemyslu, lesného hospodárstva alebo dividend, ide iba o približne 100 samospráv, zvyšných približne 2 800 samospráv čelí vážnym problémom pri zabezpečovaní bežného fungovania. Ako príklad závažnosti situácie uviedol informáciu, podľa ktorej niektorí starostovia nemajú ani prostriedky na pravidelné vyplácanie vlastnej mzdy. Záverom preto opätovne vyzval

predstaviteľov politických strán, aby sa pokúsili dohodnúť na riešení, ktoré by samosprávam umožnilo využívať rezervné fondy a predišlo problémom, ktoré môžu vzniknúť po prípadnom rozhodnutí Ústavného súdu SR v decembri. Zdôraznil, že na riešenie tejto situácie je ešte čas, keďže ide o začiatok októbra, a preto požiadal o politickú dohodu a prejav dobrej vôle v prospech miest a obcí.

Predseda rady E. Tomáš v súvislosti s výzvou na zmenu ústavného zákona uviedol, že vláda by ho samozrejme rada zmenila, keďže v súčasnej podobe predstavuje problém. Zároveň však vyjadril pochybnosť, že opozícia bude ochotná pristúpiť na akúkoľvek úpravu ústavného zákona. Podľa jeho názoru bude opozícia skôr čakať na rozhodnutie Ústavného súdu SR a na prípadné komplikácie, ktoré by z neho mohli vyplynúť. Uviedol, že vláda sa o zmenu ústavného zákona môže pokúsiť, zároveň však považuje za veľmi nepravdepodobné, že opozícia bude s novelou ústavného zákona v tejto oblasti súhlasiť.

Stanovisko za KOZ SR predniesla M. Uhlerová, ktorá uviedla, že sa pripája ku kritike procesu predkladania návrhu štátneho rozpočtu na nasledujúci rok, ako aj na nasledujúce tri roky. Poukázala na to, že sociálni partneri sú opakovane konfrontovaní so situáciou, keď dostanú na preštudovanie návrhu štátneho rozpočtu iba niekoľko hodín pred rokovaním. Zároveň nebol dostatočne využitý priestor na komunikáciu a diskusiu so sociálnymi partnermi, ktorá by mohla viesť k zapracovaniu návrhov prorastových opatrení alebo iných opatrení a nástrojov do návrhu štátneho rozpočtu. Na druhej strane ocenila otvorenosť ministra financií a ministra práce, sociálnych vecí a rodiny pri pomenovaní aktuálnej politickej a spoločenskej situácie, ktorá sa následne premieta aj do ekonomickej situácie. Súhlasí však s názorom prezidenta AZZZ SR R. Machunku, že politická nestabilita a skutočnosť, že rozpočet je výsledkom politických priorít, ambícií a čiastočne aj predvolebných záujmov, nemôžu byť prenášané na pôdu sociálnych partnerov a tripartity. Zdôraznila, že sociálni partneri sa na rokovaniach Hospodárskej a sociálnej rady SR snažia diskutovať predovšetkým odborne. Čím viac sa politická situácia premieta do rokovaní tripartity a sociálnych partnerov, tým viac sa zužuje priestor na využitie odborného potenciálu, ktorý sociálni partneri prinášajú. Skutočnosť, že KOZ SR je na rokovaní prítomná, považuje za snahu využiť aj takto obmedzený priestor na vyjadrenie stanoviska k návrhu štátneho rozpočtu, predstavenie vlastných priorít a využitie prirodzeného priestoru, ktorý sociálnym partnerom poskytuje tripartita na komunikáciu s vládou o dôležitých otázkach týkajúcich sa spoločnosti a ekonomiky. Uviedla, že vzhľadom na krátkosť času nebolo možné detailne analyzovať všetky kapitoly jednotlivých rezortov. KOZ SR sa preto primárne zamerala na oblasť zamestnanosti, odmeňovania a valorizácie platov v štátnej a verejnej službe. Poukázala na rozdielny pohľad zamestnávateľov a odborov na predpokladaný rast zamestnanosti a mzdových výdavkov vo verejnej správe. Kým zamestnávatelia kritizujú predpokladaný rast zamestnanosti a mzdových výdavkov, KOZ SR tento vývoj víta. Za pozitívne považuje predovšetkým to, že návrh rozpočtu nepredpokladá prepúšťanie vo verejnom sektore. Podľa nej môže kritika rastu mzdových a osobných výdavkov vo verejnom sektore do značnej miery vyplývať z nedostatočnej znalosti štruktúry zamestnanosti vo verejnom sektore, nedostatku zamestnancov v niektorých jeho oblastiach a tiež z nepoznania systému odmeňovania. Upozornila, že v niektorých prípadoch sú zamestnanci odmeňovaní podľa platových taríf, ktoré sú hlboko pod úrovňou minimálnej mzdy.

Pripomenula, že v súčasnosti prebieha kolektívne vyjednávanie o valorizácii platov štátnych a verejných zamestnancov na rok 2027. KOZ SR pri rokovaniach predložila požiadavku na zvýšenie platov o 10 % pre štátnych a verejných zamestnancov, respektíve pre zamestnancov, na ktorých sa vzťahujú príslušné kolektívne zmluvy vyššieho stupňa, a rokovania sa pravdepodobne približujú k dohode. Zo strany vlády, respektíve štátu, už zaznel protinávrh, ktorý KOZ SR interne prerokovala. Domnieva sa preto, že k dohode by mohlo dôjsť v krátkom čase. Zároveň však upozornila, že prípadná dohoda o valorizácii platov zatiaľ nie je premietnutá do návrhu štátneho rozpočtu v podobe konkrétneho percenta valorizácie. Návrh rozpočtu síce indikuje nárast osobných výdavkov, pričom v hlavnej knihe sa na rok 2027 uvádza medziročný nárast osobných výdavkov zamestnancov vo výške 1,07 miliardy eur. Táto suma je podľa nej štruktúrovaná nasledovne: rozpočtové organizácie 428 miliónov eur, územná samospráva 331 miliónov eur, ostatné subjekty 204 miliónov eur a verejné vysoké školy 48,7 milióna eur. Z uvedených údajov však nie je možné jednoznačne vyčítať ani kvantifikovať percento valorizácie, s ktorým má štátny rozpočet počítať. M. Uhlerová zároveň upozornila, že samosprávy už počas kolektívneho vyjednávania avizovali, že s valorizáciou platov nesúhlasia. To podľa nej vytvára riziko, že nedôjde k podpisu kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa. Z tohto dôvodu je podľa KOZ SR ešte dôležitejšie, aby bola valorizácia platov štátnych a verejných zamestnancov garantovaná priamo v štátnom rozpočte. Ak má podľa nej k valorizácii platov dôjsť, musí byť zabezpečená buď prostredníctvom kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa, alebo prostredníctvom samotného štátneho rozpočtu. KOZ SR preto považuje za dôležité, aby bola táto skutočnosť jednoznačne uvedená už v návrhu štátneho rozpočtu. Zároveň navrhla, aby sa bezprostredne po rokovaní tripartity uskutočnilo druhé kolo kolektívneho vyjednávania. Zástupcovia KOZ SR disponujú jasným mandátom a v prípade, že bude zo strany štátu využitá predložená ponuka, sú pripravení kolektívne vyjednávanie uzavrieť aj v priebehu daného dňa. Keďže sú na rokovaní prítomní takmer všetci predstavitelia potrební na uzavretie dohody, existuje priestor na jej bezprostredné dosiahnutie a následné premietnutie do návrhu štátneho rozpočtu. Za jednu z kľúčových priorít KOZ SR preto označila zabezpečenie valorizácie platov štátnych a verejných zamestnancov a jej jasné premietnutie do štátneho rozpočtu. Druhou prioritou, ktorej sa KOZ SR pri analýze návrhu rozpočtu venovala, je oblasť sociálnych vecí a podpory zamestnanosti, konkrétne financovanie výkonu odborovej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci. KOZ SR požaduje zvýšenie finančných prostriedkov v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR určených na úhradu nákladov spojených s výkonom odborovej kontroly nad dodržiavaním bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Tieto prostriedky by sa mali zvýšiť minimálne o 4 %, teda zohľadniť infláciu. KOZ SR už požiadala Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, aby bola na rok 2027 na tento účel vyčlenená suma 898 656 eur. Túto otázku bude KOZ SR ďalej komunikovať s ministrom práce, pričom považuje za dôležité, aby bola požadovaná suma zohľadnená aj v samotnom návrhu štátneho rozpočtu. Na záver uviedla, že za súčasného nastavenia návrhu štátneho rozpočtu, najmä vzhľadom na chýbajúcu jednoznačnú indikáciu valorizácie platov a veľmi krátky čas na jeho dôkladné preštudovanie, by súhlas KOZ SR s návrhom predstavoval v podstate „podpis bianko šeku“. Za KOZ SR preto vyjadrila nesúhlas s takto navrhovaným štátnym rozpočtom na rok 2027.

Stanovisko za SOS predniesol M. Mikula, ktorý uviedol, že sa stotožňuje s vyjadreniami predrečníkov a za SOS vyjadril nesúhlas s návrhom štátneho rozpočtu. Dôvodom je predovšetkým veľmi krátky čas na jeho preštudovanie a následné vypracovanie podrobného a konkrétneho stanoviska.

Minister financií SR L. Kamenický doplnil, že otázku valorizácie platov vláda podrobne prerokúvala a venovala jej značnú pozornosť. Vzhľadom na stav verejných financií sa podarilo nájsť zaujímavý balík vo výške približne 330 miliónov eur. Podrobnosti o tom, ako je táto suma premietnutá do návrhu rozpočtu a ako s ňou bude možné nakladať, následne predstaví štátny tajomník. Zároveň uviedol, že ak dôjde k dohode so sociálnymi partnermi, vláda je pripravená túto dohodu verejne deklarovať. Nechce však jednotlivé záväzky komunikovať vopred, kým nebude dohoda so sociálnymi partnermi uzatvorená. Ocenil ich ochotu rokovať a zdôraznil význam zachovania sociálneho zmieru. V súvislosti s počtom zamestnancov vo verejnej správe uviedol, že celkový nárast predstavuje približne 2 500 osôb. Z toho 989 pripadá na územnú samosprávu a 1 671 na ústrednú správu. Významná časť nárastu súvisí s plnením záväzkov v oblasti obrany, keďže ide najmä o zvýšenie počtu profesionálnych vojakov a ďalších zamestnancov Ministerstva obrany SR. Podrobnejšie informácie k tejto otázke poskytne štátny tajomník. K otázke verejného dlhu uviedol, že sa nechce opakovať, keďže už vysvetľoval spôsob jeho tvorby. Zdôraznil, že stabilizácia verejného dlhu je aj jeho osobným cieľom a že vláda pre to robí maximum. Ide však o proces na dlhšie obdobie. Aj doterajšie konsolidačné opatrenia boli zamerané na stabilizáciu verejného dlhu, pričom zároveň mali zachovať určitú úroveň sociálneho zmieru. V súvislosti s podporou hospodárskeho rastu uviedol, že vláda sa o ňu snaží v rámci dostupných možností. Poukázal na prognózu, podľa ktorej by slovenská ekonomika mala v budúcom roku rásť o 1,8 %, čo je približne o 0,8 percentuálneho bodu viac ako priemerný rast eurozóny a Európskej únie. Ďalej reagoval na rozdielne postoje sociálnych partnerov k otázke rastu platov a zamestnanosti vo verejnom sektore. Poukázal na stanovisko KOZ SR, ktorá víta zvyšovanie platov a skutočnosť, že sa nepredpokladá prepúšťanie. Zároveň však eviduje aj opačné postoje zo strany niektorých sociálnych partnerov, ktorí nesúhlasia s valorizáciou a preferovali by znižovanie počtu zamestnancov. Zaznamenal tiež nesúhlasné stanovisko SOS k navrhovanému rastu platov. V reakcii na vystúpenie J. Božíka uviedol, že podľa výpočtov Ministerstva financií SR by finančný vplyv zvýšenia platov v samospráve predstavoval približne 85 miliónov eur, a nie 101 miliónov eur, ako zaznelo v predchádzajúcom vystúpení. Pripustil, že rozdiel môže vyplývať z odlišných spôsobov výpočtu. Zároveň poukázal na to, že príjmy samospráv by mali oproti predchádzajúcemu roku vzrásť približne o 165 miliónov eur, teda o približne 6,7 %. Táto suma predstavuje približne polovicu finančného vplyvu diskutovaného zvýšenia platov. Zároveň rešpektuje, že samosprávy môžu pri svojom stanovisku vychádzať aj z ďalších argumentov. K otázke rozpočtového provizória a vyrovnaného rozpočtu uviedol, že o tejto problematike už hovoril aj predseda Hospodárskej a sociálnej rady SR E. Tomáš. Pripustil, že ideálne by bolo dosiahnuť vyrovnaný rozpočet, pričom pripomenul, že Slovensko sa k tejto situácii v minulosti už približovalo. V súčasných podmienkach však vyrovnaný rozpočet nie je reálnym riešením. Konsolidácia verejných financií a návrat k stabilnejšej situácii si podľa neho môžu vyžiadať viacero volebných období. Zároveň uviedol, že pri ďalšom postupe bude vláda čakať aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR. Keďže v čase rokovania je začiatok októbra, nie polovica októbra, vláda bude na

rozhodnutie súdu reagovať až po jeho dôkladnom oboznámení sa s výrokom a jeho dôsledkami. V tejto súvislosti upozornil na možné dôsledky politickej situácie a prípadných ďalších rozhodnutí. Uviedol, že dopady súčasného vývoja môžu byť výrazne závažnejšie, než si niektorí účastníci diskusie dokážu v tejto chvíli predstaviť. Za dôležité preto považuje hľadanie riešení, ktoré prispejú k zachovaniu sociálneho zmieru. Vyjadril sa aj k oblasti pôdohospodárstva, potvrdil, že návrh rozpočtu obsahuje približne 100 miliónov eur na opatrenia súvisiace so suchom, ktoré boli prioritou predsedu vlády. Zároveň uviedol, že rozpočet obsahuje aj ďalšie prostriedky určené na podporu pôdohospodárstva. Odmietol tvrdenia, že sa v jednotlivých oblastiach nič nerobí. Poukázal na zvýšenie prostriedkov určených na dopravu a rôzne investičné projekty, pričom sa viaceré z nich podarilo dokončiť. Zároveň uviedol, že do rozpočtu bolo alokovaných približne 100 miliónov eur na prípravu nového jadrového zdroja.

Štátny tajomník Ministerstva financií SR R. Majerský uviedol niekoľko technických poznámok k otázkam, ktoré zazneli v rámci stanovísk sociálnych partnerov a na ktoré už čiastočne reagoval minister financií. V súvislosti so zvyšovaním počtu zamestnancov vo verejnej správe uviedol, že k nárastu počtu zamestnancov skutočne dochádza, zároveň je však potrebné zohľadniť štruktúru a oblasti, v ktorých k tomuto nárastu dochádza. Významná časť zvýšenia počtu zamestnancov súvisí s plnením záväzkov prijatých v rámci Plánu obnovy a odolnosti, napríklad v oblasti reformy sociálnych služieb v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V súvislosti s nárastom počtu profesionálnych vojakov uviedol, že ide o plnenie cieľov schválených v oblasti početných stavov ozbrojených síl. Zvýšenie počtu vojakov je financované v rámci výdavkov na obranu vo výške 2 % HDP, čo predstavuje medzinárodný záväzok Slovenska v oblasti financovania obrany. Ďalší nárast počtu zamestnancov sa týka príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Tento nárast vyplýva zo schválenej legislatívy a súvisí so zabezpečením štvorzmennej prevádzky a plnením bezpečnostných opatrení. K otázke kolektívneho vyjednávania s KOZ SR uviedol, že v návrhu zákona o štátnom rozpočte je v súčasnosti zapracovaná nulová valorizácia platov. Dôvodom je predovšetkým zrýchlený proces prípravy a schvaľovania rozpočtu, keďže návrh vznikal v krátkom časovom období od piatka do pondelka. V čase prípravy návrhu nebolo zrejmé, že by mohlo dôjsť k dohode medzi vládou a odbormi. Navrhol, aby sociálni partneri využili zostávajúci čas na individuálne rokovania o valorizácii platov. Ak sa podarí dosiahnuť dohodu ešte pred prerokovaním návrhu rozpočtu v parlamente, bude možné pristúpiť k príslušným úpravám, prípadne aj k zmene zákona o štátnom rozpočte. Na záver vyzval sociálnych partnerov na pokračovanie rokovaní s cieľom dosiahnuť dohodu o valorizácii platov.

Minister financií SR L. Kamenický v súvislosti s nárastom výdavkov uviedol, že výdavky štátu prirodzene rastú, pričom poukázal na niekoľko významných položiek. V prípade Sociálnej poisťovne dochádza k prirodzenému nárastu výdavkov o viac ako 600 miliónov eur. V oblasti zdravotníctva zároveň pôsobí automatický mechanizmus valorizácie platov, pričom spolu s ďalšími výdavkami predstavuje nárast približne 500 miliónov eur. Tieto dve položky tak predstavujú spolu približne 1,1 až 1,2 miliardy eur dodatočných výdavkov. Vyjadril sa aj k rastu výdavkov spojených so splácaním verejného dlhu. Uviedol, že ich nárast nie je spôsobený iba tým, že v dôsledku deficitov verejných financií rastie samotný dlh. Každý nový deficit sa

pripočítava k existujúcemu dlhu. Významným faktorom je zároveň rast úrokových sadzieb, ktorý sa netýka iba Slovenska, ale aj ostatných krajín Európskej únie. Úrokové sadzby sa primárne odvíjajú od rozhodnutí Európskej centrálnej banky. Poukázal na to, že obdobie nulových úrokových sadzieb je minulosťou, a odmietol tvrdenia, že súčasná úroveň úrokových nákladov je spôsobená výlučne politikou slovenskej vlády. Ako príklad uviedol, že Slovensko sa v súčasnosti financuje pri desaťročných štátnych dlhopisoch s úrokovou sadzbou približne 4,3 %, zatiaľ čo Francúzsko sa financuje približne za 4,7 %. Zároveň zdôraznil, že vývoj v najväčších ekonomikách Európskej únie môže mať vplyv aj na Slovensko. Upozornil, že Slovensko v minulosti profitovalo z členstva v Európskej únii a z ekonomického vývoja veľkých členských krajín. Ak však dôjde k spomaleniu alebo problémom v týchto ekonomikách, môže to mať negatívny vplyv aj na Slovensko. Jedným z možných dôsledkov môže byť rast úrokových nákladov Slovenska v dôsledku zvýšenej ekonomickej a finančnej nestability v najväčších krajinách Európskej únie.

Štátny tajomník Ministerstva hospodárstva SR S. Hodosy reagoval na tému plošnej a adresnej energopomoci, ktorú vo svojom vystúpení otvoril prezident AZZZ SR R. Machunka. Uviedol, že ak by v tomto roku pokračovala plošná energopomoc, jej predpokladaný finančný vplyv na štátny rozpočet by predstavoval približne 477 miliónov eur. Vďaka zavedeniu adresnej energopomoci sa však náklady znížili na približne 370 miliónov eur, čo predstavuje úsporu približne 100 miliónov eur. Zdôraznil, že úspora nie je spôsobená iba tým, že pomoc je poskytovaná menšiemu počtu domácností. Adresná energopomoc je nastavená tak, aby smerovala ku konkrétnym domácnostiam s trvalým pobytom a aby sa zároveň zohľadňovali stanovené parametre spotreby. Pomoc sa preto neposkytuje bez obmedzení pri akejkoľvek výške spotreby, ale sú nastavené hranice, ktoré majú zabrániť tomu, aby bola podpora poskytovaná aj pri nadštandardnej alebo luxusnej spotrebe energií. V súčasnosti adresná energopomoc pokrýva približne 86 % domácností. Zároveň však poukázal na ďalší efekt zmeny systému poskytovania pomoci. Pri predchádzajúcej plošnej energopomoci bola pomoc poskytovaná prostredníctvom dodávateľov energií, ktorí uplatňovali ceny do maximálnej výšky stanovenej rozhodnutím regulátora. Preto dodávatelia nemali dostatočnú motiváciu poskytovať energie za nižšie ceny. Po zavedení adresnej energopomoci sa systém zmenil. Štát už nekompenzuje dodávateľov plošne, ale pomoc poskytuje konkrétnym domácnostiam, napríklad prostredníctvom energopoukážok v prípade tepla alebo prostredníctvom podpory viazanej na konkrétne domácnosti a ich faktúry. Dodávatelia zároveň musia deklarovať skutočnú cenu, ktorú odberateľom účtujú. Výsledkom bolo, že dodávatelia začali ponúkať ceny nižšie ako maximálne regulované ceny. Zavedenie adresnej pomoci tak vytvorilo väčší tlak na efektívnejšie stanovovanie cien a zároveň prinieslo úsporu približne 100 miliónov eur. Zdôraznil, že nejde o pokračovanie plošnej energopomoci, ale o adresnú formu pomoci, ktorá priniesla úspory už pri svojom nastavení. Zároveň uviedol, že konkrétne parametre a hranice systému môže vláda upravovať podľa aktuálnej situácie, keďže základné pravidlá sú upravené zákonom a jednotlivé parametre je možné meniť nariadením vlády.

J. Božik za ZMOS reagoval na otázku nárastu počtu zamestnancov v samospráve, pričom uviedol, že z približne 1 000 nových pracovných miest v samospráve nejde o úradnícke pozície. Ide predovšetkým o zamestnancov v sociálnych službách a v oblasti školstva. V tejto súvislosti

poukázal na rastúci počet detí s neurodivergentnými problémami a so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Samosprávy nemajú dostatočné podporné tímy ani dostatok pedagogických asistentov. Preto je potrebné vnímať nárast počtu zamestnancov v samospráve v širšom kontexte. Nejde o rozširovanie administratívy, ale o posilňovanie sociálnych služieb, podporných tímov a asistentov v školstve. V súvislosti s financovaním a rastom mzdových nákladov pripomenul situáciu z januára 2025, keď sa diskutovalo o potrebe 5 % zvýšenia platov vo verejnej správe. Vláda vtedy namiesto plošného zvýšenia platov navrhla jednorazovú odmenu vo výške 800 eur plus odvody. ZMOS vtedy vyvinulo tlak na vládu a podarilo sa zabezpečiť vyplatenie týchto prostriedkov. Celkový finančný objem predstavoval približne 90 miliónov eur, pričom odmena nebola vyplatená všetkým zamestnancom. Zároveň uviedol, že dnešný finančný vplyv rastu miezd je vyšší, keďže samosprávy priebežne zvyšujú mzdy v nadväznosti na rast minimálnej mzdy. Poukázal na jej medziročný nárast o viac ako 12 % a zdôraznil, že samosprávy teda mzdy zvyšujú, hoci pri kolektívnej zmluve vyššieho stupňa majú problém s ďalším plošným zvyšovaním. Podľa neho by pri komplexnom zohľadnení všetkých faktorov finančný vplyv rastu mzdových nákladov presiahol 90 až 100 miliónov eur. V prípade zvýšenia tarifných platov o 8,4 % od 1. júla by finančný vplyv v nasledujúcom roku predstavoval približne 200 miliónov eur. Zároveň poukázal na to, že rastú aj náklady samospráv na tovary a služby, pričom ich zvýšenie je výrazne vyššie ako rast príjmov z podielových daní. Do tejto situácie sa premieta aj rast minimálnej mzdy a s ním súvisiace zvýšenie mzdových a odvodových nákladov. Zdôraznil, že postoj ZMOS nemožno interpretovať ako nesúhlas so zvyšovaním tarifných platov alebo ako závisť voči zamestnancom verejnej správy. Problém podľa neho spočíva v schopnosti miest a obcí tieto zvýšené výdavky financovať po komunálnych voľbách. V tejto súvislosti upozornil na ďalšie finančné tlaky, ktorým budú samosprávy čeliť. Ako jeden z nich označil zavedenie mechanicko-biologickej úpravy komunálneho odpadu pred jeho uložením na skládku. Podľa jeho slov bola táto povinnosť na dva roky odložená, pričom jej zavedenie bude znamenať ďalšie zvýšenie nákladov miest a obcí. Zároveň upozornil aj na riziko sankcií zo strany Európskej únie. Za ďalší významný tlak označil prípadné plošné zvýšenie platov vo verejnej správe bez zabezpečenia zodpovedajúceho financovania pre samosprávy. Noví primátori a starostovia by boli následne nútení hľadať dodatočné príjmy, pričom jednou z možností by bolo zvýšenie dane z nehnuteľností. Predpokladá, že vzhľadom na rast poplatkov za odpad nebude existovať veľká politická vôľa nových poslancov a predstaviteľov samospráv ďalej výrazne zaťažovať domácnosti. Zvýšenie dane z nehnuteľností by sa preto mohlo výraznejšie premietnuť do podnikateľského sektora. Na záver uviedol, že uvedené skutočnosti je potrebné vnímať ako širší ekonomický a finančný kontext fungovania miest a obcí. ZMOS nechce brániť zvyšovaniu platov, ale upozorňuje na potrebu zabezpečiť samosprávam dostatočné zdroje na financovanie všetkých nových a rastúcich výdavkov.

Predseda rady E. Tomáš na záver diskusie uviedol, že všetci sociálni partneri, hoci každý z iných dôvodov, vyjadrili nesúhlas s predloženým materiálom a neodporúčajú ho na ďalšie legislatívne konanie. Zároveň poďakoval sociálnym partnerom za ich účasť na rokovaní a opätovne sa ospravedlnil za zrýchlený proces prerokovania návrhu. Dôvodom bola snaha zabezpečiť, aby Slovensko malo schválený štátny rozpočet a aby sa predišlo rozpočtovému provizóriu. Zároveň uviedol, že ďalší postup bude závisieť aj od rozhodnutia Ústavného súdu

SR. Za dôležité považuje tiež skutočnosť, že sa naplnil záväzok deklarovaný v marci tohto roka, podľa ktorého návrh rozpočtu na rok 2027 nebude obsahovať zvyšovanie daní ani odvodov. Takéto opatrenia by predstavovali ďalší tlak na finančnú situáciu domácností a firiem. Ocenil, že Ministerstvo financií SR to zohľadnilo pri príprave návrhu štátneho rozpočtu na rok 2027.

Záver:

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi:

A) **AZZZ SR, APZD, ZMOS, KOZ SR, SOS nesúhlasí s predloženým materiálom a neodporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie.**

Predseda rady E. Tomáš poďakoval všetkým prítomným za účasť.

za vládu
Erik T O M Á Š
predseda rady

za zástupcov zamestnancov
Monika U H L E R O V Á
podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov
Rastislav M A C H U N K A
podpredseda rady